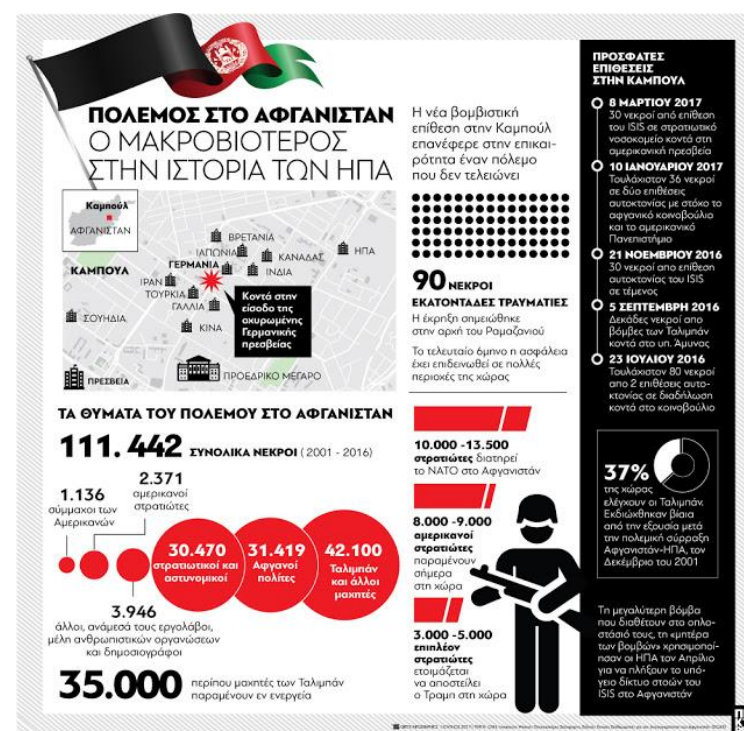
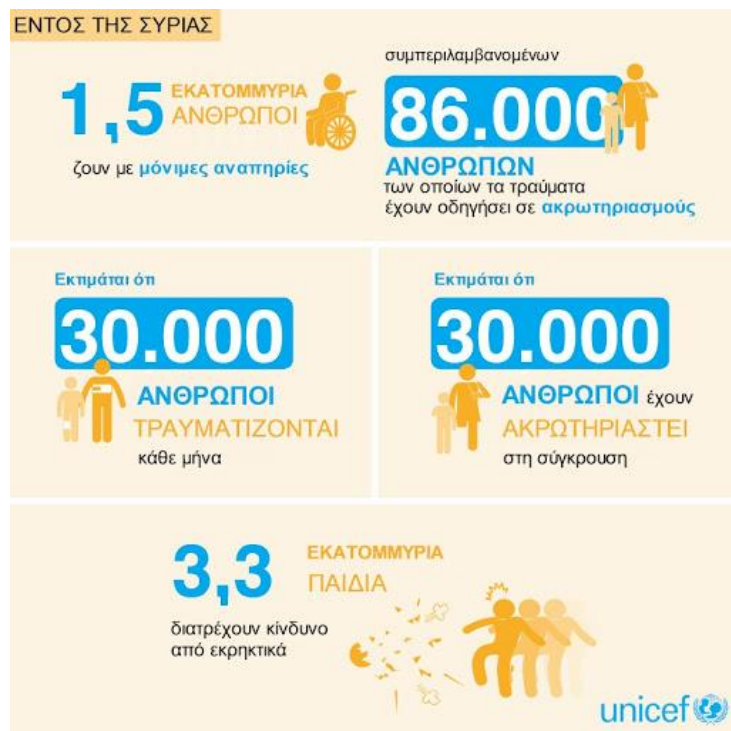

Νεοελληνική Γλώσσα: Γ' Γυμνασίου – Ενότητα 5^η Πόλεμος και Ειρήνη (σ. 87 κ.ε.)

Η σκληρή πραγματικότητα του πολέμου (βλ. και κείμενο 3 σ. 89)

Συνήθως όταν μιλάμε για τον Πόλεμο το μυαλό μας πηγαίνει στο μάθημα της Ιστορίας και θεωρούμε ότι ο Πόλεμος αφορά γεγονότα του παρελθόντος. Κι όμως δύο πρόσφατοι πόλεμοι στις αρχές του 21^{ου} αιώνα δείχνουν ότι ο Πόλεμος είναι παρών και σήμερα (και μάλιστα στη γειτονιά μας...). Πριν από λίγες ημέρες ξεκίνησε δυστυχώς και ένας νέος Πόλεμος ...

A. Διάβασε προσεκτικά τις παρακάτω γραφικές απεικονίσεις δεδομένων (infographics) και προσπάθησε να απαντήσεις στα ερωτήματα που ακολουθούν:

1. Σε ποιες χώρες διεξάγονταν αιματηρές συγκρούσεις μέχρι πρόσφατα με βάση τα παραπάνω δεδομένα;
2. Ποιες συνέπειες του πολέμου αποτυπώνονται στις παραπάνω γραφικές απεικονίσεις; Ποια συνέπεια του πολέμου (σε ανθρώπινο επίπεδο) δεν αποτιμάται και την οποία η ελληνική κοινωνία καλείται να αντιμετωπίσει αρκετά συχνά;
3. Ποιο είναι το βασικό μήνυμα που κατά τη γνώμη σου εκφράζουν από κοινού οι παραπάνω γραφικές απεικονίσεις; Να το διατυπώσεις σε μία περίοδο λόγου.
4. Πώς θα σχολίαζες τη διατύπωση: «Ο μακροβιότερος στην Ιστορία των Η.Π.Α.» λαμβάνοντας υπόψη και τις υπόλοιπες πληροφορίες του γραφήματος; Το σχόλιο σου να μην ξεπερνά τις 30 λέξεις.

Β. Δραστηριότητα για το σπίτι: Οι εικόνες που ακολουθούν προέρχονται από διαφορετικά γεγονότα της ελληνικής και παγκόσμιας ιστορίας. Ποια συναισθήματα σου προκαλούν οι συγκεκριμένες εικόνες και γιατί; Τις σκέψεις σου να τις αποτυπώσεις στο ημερολόγιο σου σε ένα κείμενο 100 λέξεων. Το κείμενό σου το προετοιμάζεις στο σπίτι και το διαβάζεις από το τετράδιό σου μέσα στην τάξη.

Εικόνα 1 - Μικρασιάτες πρόσφυγες μετά την καταστροφή του 1922

Εικόνα 2 - Δύο Κυπριόπουλα μετά την τουρκική εισβολή του 1974

Εικόνα 3 - Από τον πόλεμο του Βιετνάμ

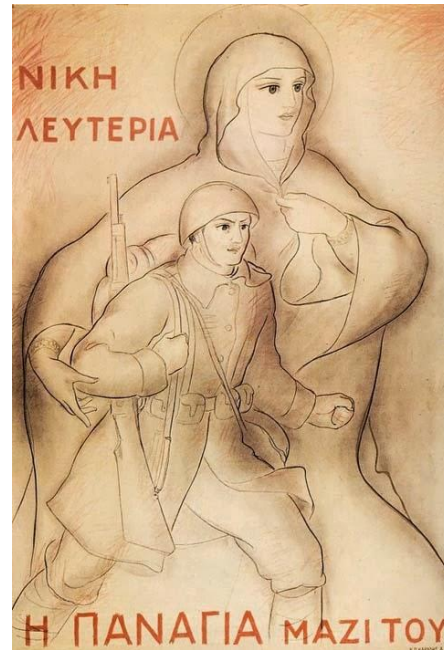

Εικόνα 4 - Παιδιά έντρομα τρέχουν να γλιτώσουν από εμπρηστικές βόμβες 6 σ. (Πόλεμος Βιετνάμ) 8/6/1972

Εικόνα 5 - Παλαιστίνη (κατεχόμενη) δεξ και κείμενο 95 στο σχολικό βιβλίο

Γ. Αφού παρατηρήσεις προσεκτικά τα παραπάνω (πολυτροπικά) κείμενα και αφού δεις το μουσικό βίντεο <https://youtu.be/KGFagK-LuQo> [(Bob Dylan - Masters of War (The Aveners Rework) [Official Video] [Ultra Music] 2018)](ή <https://www.youtube.com/watch?v=h2mabTnMHe8>) με τη βοήθεια και της μετάφρασης <https://lyricstranslate.com> να απαντήσεις στις ερωτήσεις που ακολουθούν:

Bob Dylan¹/Masters of War – lyrics 5'.56''

Ελάτε δω, κύριοι του πολέμου,
εσείς, που παράγετε όλα τα όπλα
εσείς, που φτιάχνετε αεροπλάνα θανάτου
εσείς, που φτιάχνετε τις μεγάλες βόμβες
εσείς, που κρύβεστε πίσω από τους
τοίχους
εσείς, που κρύβεστε πίσω από γραφεία
θέλω μόνο να ξέρετε ότι σας βλέπω
μέσ' από τις μάσκες σας.

Εσείς, που δεν κάνετε ποτέ τίποτα
εκτός κι αν καταστρέψετε ό,τι χτίσατε
παίζετε με τον κόσμο μου
σα να ήταν παιχνίδι στα χέρια σας.
Μου βάζετε ένα όπλο στα χέρια
και κρύβεστε από τα μάτια μου
και στρέφεστε και φεύγετε μακριά
όταν πέφτουν βλήματα πυροβολικού.

Σαν ο Ιούδας σε παλαιούς καιρούς
λέτε ψέματα κι εξαπατάτε
"ένας παγκόσμιος πόλεμος
δύναται να νικηθεί",
και θέλετε να το πιστέψω
αλλά βλέπω μέσα από τα μάτια σας
και βλέπω μέσ' από το κεφάλι σας
όπως βλέπω μέσ' από το νερό
που ρέει κάτω απ' την αποχέτευση.

Τραβάτε όλες τις σκανδάλες
για να ρίχνουν οι άλλοι
και μετά κάθεστε και υπολογίζετε
τα θύματα που αυξάνονται
κρύβεστε στα παλάτιά σας
ενώ το αίμα των νεαρών
ρέει απ' το σώμα τους
και απλώνεται στη λάσπη.

Διαδόθηκε χάρη σας ο φόβος
ο χειρότερος, που διαδίδεται
να φέρνονται παιδιά στον κόσμο
για ν' απειλήσετε το παιδί μου
αγέννητο και χωρίς όνομα
δεν αξίζετε το αίμα
που ρέει στις φλέβες σας.

Και λοιπόν τι ξέρω 'γώ, που μιλάω
όταν δεν είναι η σειρά μου ;
Θα μπορούσατε να πείτε
ότι είμαι νέος κι άπειρος
αλλά το ξέρω κάτι
κι αν είμαι νεώτερος απ' εσάς
δε θα μπορούσε ούτε ο Ιησούς
να συγχωρήσει ό,τι κάνετε.

Ας σας κάνω μία ερώτηση
σε τί σας χρησιμεύουν τα χρήματα ;
θα αγοράσετε τη συγχώρεση ;
νομίζετε, ότι αρκετά ;
Αλλά νομίζω ότι θα το καταλάβετε
όταν θα έρθει η ώρα σας
ότι τα χρήματα που τα έχετε
δε θα ξαναγοράσουν την ψυχή σας.

Και ελπίζω ότι θα πεθάνετε
κι ότι θα έρθει γρήγορα ο θάνατός σας.
Θ' ακολουθήσω το φέρετρό σας
στο χλωμό απόγευμα
και θα επιβλέψω ότι σας καταβάλουν
καλά στο κρεβάτι σας του θανάτου
και θα περιμένω δίπλα στον τάφο σας
ώσπου είμαι σίγουρος ότι πεθάνετε.

Ενδεικτική μετάφραση:

<https://lyricstranslate.com>

¹ Ο Μπομπ Ντίλαν (Αγγλικά: Bob Dylan) (Ντουλούθ, Μινεσότα, 24 Μαΐου 1941), γεννημένος Ρόμπερτ Άλλεν Ζίμμερμαν (Robert Allen Zimmerman), είναι Αμερικανός μουσικός. Θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους τραγουδοποιούς. Στις 13 Οκτωβρίου 2016, η Σουηδική Ακαδημία του απένειμε το Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας. <http://www.bobdylan.com/songs/masters-war-mono/>

A) Δραστηριότητες ανάλυσης κειμένων:

- α. Ποιος, κατά τη γνώμη σου, είναι ο πομπός και σε ποιους απευθύνεται; Να απαντήσετε ξεχωριστά για κάθε μία από τις 4 περιπτώσεις. Μπορείτε να διατυπώσετε σε μία σύντομη περίοδο λόγου το βασικό μήνυμα σε κάθε κείμενο;
- β. Πώς θα χαρακτήριζες το ύφος των 4 κειμένων; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου.
- γ. Με ποιο τρόπο τα σημεία στίξης στη γελοιογραφία συμβάλλουν στη συνοχή και συνεκτικότητα του κειμένου;
- δ. Οι γραμματοσειρές αναγραφής των στίχων στο μουσικό βίντεο παρουσιάζουν ποικιλία. Τι εξυπηρετεί η συγκεκριμένη ποικιλία κατά τη γνώμη σου;
- ε. Με ποιους τρόπους στο μουσικό βίντεο δημιουργείται συνοχή μεταξύ μουσικής, λόγου και εικόνες;
- στ. Μπορείς κάποιες εικόνες στο βίντεο να τις συνδέσεις με συγκεκριμένα ιστορικά γεγονότα;

B) Δραστηριότητες ερμηνευτικής και κριτικής προσέγγισης των κειμένων:

- α. Ποιος κώδικας αξιών αναδεικνύεται στις 2 αφίσες του ελληνοϊταλικού πολέμου;
- β. Κατά τη γνώμη σου, διατηρούν την επικαιρότητά τους; Θα μπορούσαν να περάσουν το ίδιο μήνυμα στην εποχή μας; Γιατί, κατά τη γνώμη σου, στις παραπάνω αφίσες κυριαρχεί η εικόνα έναντι του λεκτικού μηνύματος;
- γ. Γιατί νομίζετε ότι στη γελοιογραφία ο εύζωνας δεν κυνηγά έναν Ιταλό στρατιώτη, αλλά τον Μουσολίνι;
- δ. Σε ποιο βαθμό η γελοιογραφία, πιστεύεις, αναπαριστά την ιστορική πραγματικότητα του ελληνοϊταλικού πολέμου;
- ε. Ποια διάσταση του πολέμου αποκαλύπτει το μουσικό βίντεο;
- στ. Ποια συναισθήματα διακατέχουν τον ποιητή-τραγουδοποιό και με ποιους τρόπους αναδεικνύονται αυτά τα συναισθήματα; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σου με συγκεκριμένες αναφορές και επισημάνσεις.

Γ) Δραστηριότητες συγκριτικής εξέτασης των κειμένων:

- α. Ποια κοινά γλωσσικά στοιχεία εντοπίζεις στις δύο αφίσες;
- β. Υπάρχει κάποιο κοινό σημείο αναφοράς και στα τέσσερα κείμενα παρά τις εμφανείς διαφορές και τη χρονική απόσταση;
- γ. Πώς σχολιάζετε τον ρόλο του καλλιτέχνη (ζωγράφος, χαράκτης, γελοιογράφος, μουσικός κ.λπ.) σε καθένα από τα παραπάνω κείμενα;
- δ. Με τη βοήθεια των κειμένων πώς αντιλαμβάνεσαι τη διαφορά ανάμεσα στον ήρωα και αντι-ήρωα; Η απάντησή σου να έχει τη μορφή παραγράφου (60-80 λέξεις).

Η Τέχνη εναντίον του Πολέμου

- Ας διαβάσουμε προσεκτικά το κείμενο 5 από το σχολικό βιβλίο σ. 93.
- Ας δούμε επίσης το παρακάτω βίντεο:

<https://www.youtube.com/watch?v=ThJqcMKZy8c> διάρκειας 6'.45''.

Συμφωνείς με τη διατύπωση στην τελευταία παράγραφο του κειμένου «Παρόλο που ο Πικάσο έφτιαξε την εικόνα του με αφορμή τον πόλεμο στην Ισπανία, η Γκουέρνικα είναι μια εικόνα διαμαρτυρίας ενάντια σε κάθε πόλεμο.»; Να αιτιολογήσεις την άποψή σου αξιοποιώντας αναφορές και από τις δύο πηγές (σχολικό βιβλίο, βίντεο).

Παρατήρησε και αυτόν τον πίνακα; Ποιο είναι το κυρίαρχο συναίσθημα; Ποια στοιχεία του πίνακα σε έκαναν να το νιώσεις;

3 Μαΐου 1808 Φρ. Γκόγια (Γαλλικά στρατεύματα του Ναπολέοντα εκτελούν Ισπανούς πολίτες)

Ας ακούσουμε το παρακάτω τραγούδι:

<https://www.youtube.com/watch?v=OfkO6qDGusQ>

Ν. Ξυλούρης/Τον πόλεμο τον κάνουνε 2'.43''

Τον πόλεμο τον κάνουνε
μόνα τους τα κανόνια
κανείς δεν τα σταμάτησε
εδώ και χίλια χρόνια

Και αν τα κανόνια γέρασαν
καινούρια πολεμάνε
φωτιά τον κόσμο πέρασαν
και ακόμα τραγουδάνε

Τα κανόνια πολεμάνε
και οι άνθρωποι πεθαίνουν
τα κανόνια τραγουδάνε
μα οι έμποροι σωπαίνουν

Τα κανόνια πολεμάνε
και οι άνθρωποι πεθαίνουν
τα κανόνια τραγουδάνε
μα οι έμποροι σωπαίνουν

Στίχοι για το τραγούδι «Τον πόλεμο τον κάνουνε» 1978 σε στίχους Χριστοδούλου Δημήτρης και σύνθεση Κόκοτος Λίνος από το album **Τα αντιπολεμικά**.

- α. Ποια κοινά σημεία θα μπορούσες να διακρίνεις ανάμεσα στα δύο τραγούδια (του Bob Dylan και του Νίκου Ξυλούρη);
- β. Ποια είναι η δική σου άποψη για τα αίτια των πολέμων; (καταιγισμός ιδεών) [Γράψε εδώ ενδεικτικά με τη χρήση κουκίδων τα σημαντικότερα αίτια χρησιμοποιώντας ονοματικά σύνολα (όχι ρηματικές προτάσεις) π.χ. οικονομικά συμφέροντα.]

Έριχ Μαρία Ρεμάρκ, Ουδέν νεώτερον από το δυτικό μέτωπο (απόσπασμα)

Με παρασύρει στο καφενείο στο συνηθισμένο τραπεζάκι του. Οι φίλοι του με υποδέχονται κάτι περισσότερο από εγκάρδια. Κάποιος που τον λένε «διευθυντή» μου απλώνει το χέρι του και λέει:

— Α! Έρχεσαι από το μέτωπο! Πώς είναι το ηθικό του στρατού μας; Εξαιρετικό, εξαιρετικό, έτσι;

Δηλώνω πως όλοι θα ήθελαν να γυρίσουν στα σπίτια τους.

Γελάει.

— Σε πιστεύω! Πριν από όλα όμως πρέπει να τις βρέξετε στους Φραντσέζους. Καπνίζεις; Άναψε ένα πούρο. Γκαρσόν, φέρε κι ένα ποτήρι μπύρα στο νεαρό πολεμιστή μας.

Δυστυχώς, δέχτηκα το πούρο κι έτσι είμαι υποχρεωμένος να μείνω. Όλοι ξεχειλίζουν από καλοσύνη. Όσο γι' αυτό, δε μπορώ να πω τίποτα. Είμαι, ωστόσο, δυσαρεστημένος και καπνίζω όσο πιο γρήγορα μπορώ.

Για να κάνω τουλάχιστον κάτι αδειάζω μονορούφι το ποτήρι της μπύρας. Μου φέρνουν αμέσως μια δεύτερη. Ξέρουν πώς πρέπει να φερθούν σ' ένα στρατιώτη. Συζητούν τί θα γίνει έπειτα. Ο «διευθυντής» που έχει μια σιδερένια αλυσίδα στο ρολόι του, είναι ο πιο αχόρταγος. Θέλει τη Γαλλία και μεγάλα τμήματα της Ρωσίας. Εξηγεί για ποιους, ακριβώς, λόγους πρέπει να τα πάρουμε και επιμένει αλύγιστος στις απόψεις του, όσο δεν υποχωρούν οι άλλοι. Ύστερα, αρχίζει να εξηγεί σε ποιο σημείο του γαλλικού μετώπου πρέπει να γίνει η διείσδυση. Γυρίζει σ' εμένα και λέει:

— Λοιπόν! Έλα λίγο πιο κοντά. Εκεί κάτω, με τον ατέλειωτο πόλεμο των θέσεων, πρέπει να δώσετε ένα καλό μάθημα σ' αυτούς τους τύπους, τί καθόσαστε; Τότε μόνο θα έχουμε ειρήνη...

Του απαντώ πως κατά τη γνώμη μας, είναι αδύνατο να σπάσουμε το μέτωπο, γιατί οι άλλοι έχουν πάρα πολλά αποθέματα — όπλα και στρατό. Άλλωστε, προσθέτω, ο πόλεμος είναι πολύ διαφορετικός, από όσο τον φαντάζονται.

Απαντώ με μεγάλη αυτοπεποίθηση και μου αποδείχνει πως δε σκαμπάζω «γρυ».

— Όσο για τις λεπτομέρειες, ίσως να έχεις δίκιο, μου λέει, σημασία όμως έχει το σύνολο κι αυτό δεν είσαι σε θέση να το κρίνεις. Δε βλέπεις παρά μόνον το μικρό σας τομέα και δε μπορείς να έχεις τη γενική άποψη. Ο καθένας σας θα έπρεπε να έχει πάρει το σιδερένιο σταυρό. Πριν από όλα όμως, το εχθρικό μέτωπο πρέπει να σπάσει στη Φλάνδρα και ύστερα να το αναγκάσετε να υποχωρήσει από ψηλά ως χαμηλά και να βαδίσετε προς το Παρίσι. Πολύ θα ήθελα να ξέρω, πώς ακριβώς τα φαντάζεται όλ' αυτά και αδειάζω το τρίτο ποτήρι μου. Μου παραγγέλνει αμέσως άλλο.

Σηκώνουμαι όμως. Μου βάζει μερικά πούρα ακόμα στην τσέπη και μου χτυπάει φιλικά τον ώμο.

— Με την ευχή μας! Πρέπει να ελπίζουμε πως σε λίγο θ' ακούσουμε να μιλούν για σένα με θαυμασμό.

[πηγή: Έριχ Μαρία Ρεμάρκ, Ουδέν νεώτερον από το δυτικό μέτωπο, μτφ. Στέλλα Βουρδουμπά, Δωρικός, Αθήνα 1983, σ. 126-127]

☞ Σε ποιο σημείο του παραπάνω λογοτεχνικού αποσπάσματος διαφαίνεται το αντιπολεμικό μήνυμα του συγγραφέα; Να το υπογραμμίσεις και να το εξηγήσεις με δικά σου λόγια

Ας δούμε τα παρακάτω βίντεο:

- <https://www.youtube.com/watch?v=2VfbZ4dnUus> Charlie Chaplin από την ταινία The Great Dictator 3'55'' (ελληνικοί υπότιτλοι)
- <https://www.youtube.com/watch?v=cZJoyUHMmQQ> John Lennon²/Imagine / - lyrics 3'.08'' (αγγλικοί υπότιτλοι)

Φαντάσου πως δεν υπάρχει παράδεισος	Εσύ...
Είναι εύκολο αν προσπαθήσεις	Εσύ μπορείς να πεις πως είμαι
Καμία κόλαση κάτω από μας	ονειροπόλος
Πάνω από εμάς μόνο ουρανός	Αλλά δεν είμαι ο μοναδικός
Φαντάσου όλους τους ανθρώπους	Ελπίζω κάποια μέρα να μας συνοδέψεις
Να ζουν για το τώρα	Και ο κόσμος θα γίνει ένα
Φαντάσου πως δεν υπάρχουν κράτη	Φαντάσου καμία ιδιοκτησία
Δεν είναι δύσκολο να το κάνεις	Αναρωτιέμαι αν μπορείς
Τίποτα για το οποίο να σκοτώνεις ή να πεθαίνεις	Καμία ανάγκη για απληστία ή πείνα
Και καμία θρησκεία επίσης	Η δική μας αδελφότητα ανθρώπων
Φαντάσου όλους τους ανθρώπους	Φαντάσου όλους τους ανθρώπους
Να ζουν τη ζωή ειρηνικά	Να μοιράζονται όλο τον κόσμο
(Ρεφραίν)	(Ρεφραίν)
	Και ο κόσμος θα ζει σαν ένα

Ενδεικτική μετάφραση:

<https://lyricstranslate.com>

² Ο Τζον Γουίνστον Όνο Λένον (Αγγλικά: John Winston Ono Lennon) (Λίβερπουλ, 9 Οκτωβρίου 1940 - Νέα Υόρκη, 8 Δεκεμβρίου 1980), γνωστός απλά ως Τζον Λένον, ήταν Άγγλος τραγουδιστής, κιθαρίστας, τραγουδοποιός και ιδρυτικό μέλος του συγκροτήματος των Beatles. Εκτός από την επιτυχημένη μουσική του σταδιοδρομία, διακρίθηκε επίσης ως ακτιβιστής του 20ου αιώνα, υιοθετώντας έντονη δράση σε κοινωνικά ζητήματα, ειδικότερα ως ηγετική μορφή του κινήματος ενάντια στον πόλεμο του Βιετνάμ.

1. Γράψε ένα σύντομο αυθόρμητο συνοδευτικό σχόλιο μετά την παρακολούθησή τους (σαν να σχολιάζεις στο Youtube).

2. Τα δύο βίντεο έχουν δημιουργηθεί με αφορμή διαφορετικές ιστορικές συγκυρίες: το πρώτο με αφορμή την άνοδο του ναζισμού ως προειδοποίηση για τον επερχόμενο παγκόσμιο πόλεμο, το δεύτερο ως το εμβληματικό τραγούδι της εναντίωσης στον πόλεμο του Βιετνάμ (1971). Ποιο είναι το κοινό μήνυμα που μπορείς να διακρίνεις;

Δραστηριότητα για το Σπίτι: Κείμενο για επεξεργασία (εξ αποστάσεως)

Ο ΟΗΕ ανακήρυξε το έτος 2000 «Διεθνές έτος για τον Πολιτισμό Ειρήνης» και τη δεκαετία 2001-2010 «Διεθνή δεκαετία για τον Πολιτισμό Ειρήνης και Αποφυγής της Βίας», με σκοπό να στείλει σ' ολόκληρο τον πλανήτη το μήνυμα ότι η Ειρήνη μπορεί να εδραιωθεί* μόνο αν χτίσουμε το μέλλον μας πάνω σ' έναν Πολιτισμό Ειρήνης, μόνο αν **βάλουμε** στην καθημερινότητά μας, στο σπίτι, στα σχολεία, στη δουλειά, τις αξίες του Πολιτισμού Ειρήνης: τον σεβασμό στον άνθρωπο, την αξιοπρέπεια του ανθρώπου, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη, την ανοχή, την κατανόηση...

Γιατί είναι πλέον σαφές ότι η Ειρήνη δεν μπορεί να εδραιωθεί εκ των άνω αφού οι μεγάλοι της γης συνεχίζουν να κηρύσσουν πολέμους στο όνομα της Ειρήνης και της Δικαιοσύνης, αλλά και γιατί η Ειρήνη δεν είναι φυσική κατάσταση για τον άνθρωπο.

Την Ειρήνη πρέπει να τη μάθουμε **βήμα-βήμα**, όπως ακριβώς μαθαίνουμε να περπατάμε και να μιλάμε, να την αφήσουμε να «εμποτίσει» κάθε κύτταρο του μυαλού και του σώματός μας, να μεγαλώσουμε τα παιδιά μας με αρχές που **προωθούν** το πνεύμα της ειρήνης, να τα διδάξουμε καθημερινές πρακτικές που **διέπονται** από το πνεύμα της ειρήνης και της δικαιοσύνης, ώστε, με τη σειρά τους, ως ενήλικες να τις εφαρμόσουν στις κοινότητές τους.

Με άλλα λόγια, για να πετύχουμε την ειρήνη, πρέπει να χτίσουμε έναν Πολιτισμό Ειρήνης. Κι αυτό θα το πετύχουμε μόνον αν αρχίσουμε από τη βάση: από το άτομο. Αγωνιζόμενοι, δηλαδή, για να διαμορφώσουμε τις νοοτροπίες, που τελικά είναι ισχυρότερες απ' τους νόμους. Και η βάση πάνω στην οποία πρέπει να δράσουμε είναι

πρώτα απ' όλα η οικογένεια. Γιατί εκεί γεννιούνται οι έννοιες της δημοκρατίας, της ανοχής και της αλληλεγγύης. Όσον αφορά τα μέσα της δράσης, πρωταρχικό αναδεικνύεται** η Παιδεία, επειδή είναι σε θέση να **διαμορφώνει** χαρακτήρες και να καθορίζει στάσεις ζωής. Ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο για τη διδασκαλία της Ειρήνης και τη δημιουργία νέων προτύπων και νέων αξιών μπορούν να διαδραματίσουν η τέχνη, η ιστορία, η παράδοση, ο αθλητισμός, η επιστήμη και η τεχνολογία. [Διασκευή]

Ίδρυμα για το Παιδί και την Οικογένεια © 2009

http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/themata/nea_elliniki_glossa/trapeza_eirini_polemos.html

*εδραιωθεί: στερεωθεί

**πρωταρχική αναδεικνύεται: έχει τον κυριότερο ρόλο

Ερωτήσεις

Επίλεξε τη σωστή απάντηση στις δραστηριότητες 1-5 γράφοντας στο τέλος της διατύπωσης τη λέξη ΝΑΙ.

1. Σύμφωνα με το κείμενο, «πολιτισμός ειρήνης» σημαίνει:

- α. ολόκληρη η ζωή μας να χαρακτηρίζεται από την αξία της ειρήνης
- β. να υπάρξει νομοθεσία που να προστατεύει την ειρήνη
- γ. να διδαχθεί στα παιδιά η συμπεριφορά που εξασφαλίζει την ειρήνη
- δ. να αλλάξουν στάση οι μεγάλοι της γης

2. Η πρωτοβουλία του ΟΗΕ απευθύνεται:

- α. στα εμπόλεμα κράτη
- β. στα παιδιά
- γ. στα φιλειρηνικά κράτη
- δ. σε όλους τους ανθρώπους
- ε. στους πολιτικούς

3. Σύμφωνα με το κείμενο, για να επικρατήσει η ειρήνη στον κόσμο, πρέπει:

- α. να ληφθούν μέτρα από τις κυβερνήσεις των κρατών
- β. να αλλάξουν οι νόμοι
- γ. να εκπαιδευτούν σε αυτήν τα παιδιά και οι νέοι
- δ. να πάψουν οι πόλεμοι που γίνονται αυτή τη στιγμή στον πλανήτη

4. Τον πιο σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των ανθρώπων στην ειρήνη έχει:

- α. η οικογένεια
- β. το σχολείο
- γ. οι τέχνες
- δ. ο αθλητισμός

5. Σκοπός του συντάκτη του κειμένου είναι να

- α. να ενημερώσει για τα θετικά της ειρήνης και τα αρνητικά του πολέμου
- β. να προτείνει τρόπους επίλυσης των διαφορών των κρατών

γ. να προβάλλει την ανάγκη αλλαγής της συμπεριφοράς των ανθρώπων σε όλους τους τομείς ως μέσο επικράτησης της ειρήνης στον κόσμο

Επίλεξε τη λέξη που έχει την ίδια σημασία με την υπογραμμισμένη λέξη στις ακόλουθες φράσεις σημειώνοντας το αντίστοιχο γράμμα μέσα στο πλαίσιο.

1. μόνο αν βάλουμε στην καθημερινότητά μας
α. θέσουμε β. εντάξουμε γ. χρησιμοποιήσουμε δ. υιοθετήσουμε
2. Την Ειρήνη πρέπει να την μάθουμε βήμα-βήμα
α. από την αρχή β. αργά γ. σταδιακά δ. με τη σειρά
3. να μεγαλώσουμε τα παιδιά μας με αρχές που προωθούν το πνεύμα της ειρήνης
α. προχωρούν β. διαδίδουν γ. υπηρετούν δ. προάγουν
4. πρακτικές που διέπονται από το πνεύμα της ειρήνης
α. ορίζονται β. χαρακτηρίζονται γ. ελέγχονται δ. ρυθμίζονται
5. που είναι σε θέση να διαμορφώνει χαρακτήρες
α. διαπλάθει β. τροποποιεί γ. αναμορφώνει δ. παραμορφώνει

1.	2.	3.	4.	5.
----	----	----	----	----

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ Το σχολείο σας αναλαμβάνει να οργανώσει μια εκδήλωση για την ειρήνη. Γράψε ένα e-mail (150 λέξεις) προς τον/την εκπαιδευτικό που οργανώνει την εκδήλωση και πρότεινε τρεις δράσεις ώστε να συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα. Μην παραλείψεις να δικαιολογήσεις με ποιο τρόπο η καθεμία από τις προτεινόμενες δράσεις προβάλλει την αξία της ειρήνης.

☞ **Τις παραπάνω δραστηριότητες τις στέλνεις ηλεκτρονικά με email στον/στην καθηγητή/τρια σου.**

Κείμενο για επεξεργασία (μέσα στην τάξη)

«Πόλεμος» και ειρήνη

Της Όλγας Σέλλα – Εφημ. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 21.12.2010

Μάλιστα! Την περασμένη εβδομάδα αυτή η χώρα είχε ... πόλεμο. Αυτό θα σκεφτόταν αυθόρμητα, αν κάποιος, αποκλεισμένος από την επικαιρότητα και τις εξελίξεις της, άνοιγε ξαφνικά εφημερίδες, ραδιόφωνα, τηλεοράσεις ή διαδικτυακούς τόπους ενημέρωσης: «Ο πόλεμος τώρα αρχίζει», είπε ο αρχηγός της αντιπολίτευσης, βγαίνοντας από το Μέγαρο Μαξίμου μετά τη συνάντηση με τον πρωθυπουργό. «Έχουμε πόλεμο», απευθυνόμενος σε άλλο τερέν πάντως, συμπλήρωνε ο πρωθυπουργός μερικές μέρες αργότερα.

Εντάξει, ο πολιτικός λόγος είναι λόγος εντυπωσιασμού, σύμφυτος³ με την ατάκα. Και είναι αλήθεια ότι οι λέξεις «πόλεμος», «επανάσταση», «έκρηξη», «ολοκαύτωμα», «ανατροπή», «πραξικόπημα» κ.λπ., παίζουν ωραία τον ρόλο της μεταφοράς και της εντύπωσης. Βγάζουν «τίτλο», γίνονται «πρωτοσέλιδα»! Να ένας απλούστατος λόγος που συχνότατα οι πολιτικοί αντλούν από την ιστορία της γλώσσας. Μόνο που, συχνότατα επίσης, ξεχνούν και αφήνουν εντελώς πίσω τους, την ιστορία κι όσους την έζησαν. Και με ελαφρά τη καρδιά, χάριν της γλωσσικής μεταφοράς, περιγράφουν τις δικές τους, τις πολιτικές -πάει να πει τις μη πραγματικές- σχέσεις, με λέξεις που εμπεριέχουν το βάρος και την οδύνη μιας άλλης πραγματικότητας.

Κι ακουμπάει όλος αυτός ο αβασάνιστος βερμπαλισμός⁴ πάνω σε κοινωνίες που δεν έχουν ζήσει πραγματικούς πολέμους. Έχουν εξοικειωθεί όμως είτε με εικονικούς στις οθόνες των κομπιούτερ, είτε με τους πραγματικούς, έτσι όπως εικονικά παρουσιάζονται στις μικρές οθόνες μέσα στα σαλόνια μας. Σ' αυτά τα «πεδία των μαχών» έχουν ακονιστεί συμπεριφορές επιθετικότητας, βίας, αδιαλλαξίας, χωρίς πουθενά να υπάρχει ούτε η μνήμη ούτε οι συνέπειες ενός πραγματικού πολέμου. Ευτυχώς. Η ιστορική μνήμη του πολέμου στις σύγχρονες κοινωνίες είναι οι ψηφιακοί υπερήρωες των video games ή οι υπεριώδεις κουκκίδες στις ζωντανές καλύψεις πολύ μακρινών μαχών. Μαζί με τις λέξεις, χωρίς το βάρος τους όμως. Και χωρίς το συναίσθημα και τις μνήμες που μπορεί να κουβαλούν.

«Είναι σίγουρο ότι οι Έλληνες και βίαιοι ήταν, και πολέμους, ακόμα και εμφύλιους, έκαναν. Αυτά είναι τα γεγονότα. Αλλά, όμως, υπάρχουν και τα κείμενα. Κι αυτά εκφράζουν ομόθυμα την άποψη ότι είναι φοβερό να ζει κανείς μέσα στη βία, ότι πρέπει να την ελαττώσουν και να την σταματήσουν. Όλα τα αρχαία ελληνικά κείμενα που μας έχουν παραδοθεί καταδικάζουν τον πόλεμο με τέτοια δύναμη που παραμένουν μέχρι σήμερα πρότυπα». Τα λόγια ανήκουν σε μια γυναίκα που αφιέρωσε τη ζωή της στην αξία των αρχαίων ελληνικών κειμένων και που βίωσε προσωπικά τη σκληρότητα και των δύο

³ σύμφυτος: α. που υπάρχει ή δημιουργείται με κάτι άλλο β. που υπάρχει εκ φύσεως· έμφυτος

⁴ βερμπαλισμός: η χρησιμοποίηση λέξεων, φράσεων και εντυπωσιακών ρητορικών σχημάτων σε ένα λόγο χειμαρρώδη, που είναι όμως κενός νοήματος, ασαφής, που δεν ανταποκρίνεται στις αντίστοιχες έννοιες

πολέμων του περασμένου αιώνα: στη Ζακλίν ντε Ρομιγί. Σ' όλη της τη ζωή αναζητούσε και μετέδιδε κείμενα περασμένα που υμνούσαν τις αξίες της ζωής και της τέχνης. Κι ήξερε πάρα πολύ καλά, ότι η λέξη «πόλεμος» έχει μεγάλη φόρτιση για να την αναπαράγει κανείς αβασάνιστα.

Ερωτήσεις

1. Ποια στοιχεία του κειμένου επιβεβαιώνουν ότι το συγκεκριμένο κείμενο είναι άρθρο;
2. Γιατί η αρθρογράφος επέλεξε αυτόν τον τίτλο; Σας θυμίζει κάτι;
3. Γιατί χρησιμοποιούνται τα εισαγωγικά μέσα στο κείμενο; Ποιες διαφορετικές περιπτώσεις μπορείς να διακρίνεις;
4. Ποιο είναι το βασικό μήνυμα της αρθρογράφου προς τους/τις αναγνώστες/τριες; Να το διατυπώσεις σε μία περίοδο λόγου.
5. Η Ζακλίν ντε Ρομιγί είπε: *«Όλα τα αρχαία ελληνικά κείμενα που μας έχουν παραδοθεί καταδικάζουν τον πόλεμο με τέτοια δύναμη που παραμένουν μέχρι σήμερα πρότυπα»*. Διάβασε το κείμενο 4 σ. 91 και απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις:
 - α) Ποια είναι τα βασικά αίτια του πολέμου κατά τον αρχαίο ιστορικό (Θουκυδίδη);
 - β) Ποιες επιπτώσεις του πολέμου αναφέρει ο Θουκυδίδης;
 - γ) Κατά τη γνώμη σου, οι επισημάνσεις του Θουκυδίδα αφορούν μόνο τις αρχαιοελληνικές κοινωνίες; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου.